LIBRARY OF THE AMERICAN MUSEUM OF NATURAL HISTORY

HOMMAGE DE LA SOCIÉTÉ

ANUL VI. IANUARIE-~~FEBRUARIE~~ 1897. No. 1.

BULETINUL
SOCIETĂȚII DE SCIINȚE
DIN
BUCURESCI — ROMÂNIA
CHEIUL DÂMBOVIȚEĬ, 10.

BULLETIN DE LA SOCIÉTÉ DES SCIENCES
BUCAREST — ROUMANIE
QUAI DE LA DAMBOVITZA 10.

APARE SUB DIRECȚIUNEA SECRETARULUĬ GENERAL ȘI AL COMITETULUĬ DE REDACȚIE

EL CUPRINDE: PROCESELE-VERBALE ALE ȘEDINȚELOR SOCIETĂȚIĬ ȘI MEMORIILE PRESENTATE, CONFERINȚELE FĂCUTE ÎN SÎNUL SOCIETĂȚIĬ, PRECUM ȘI DĂRĬ DE SÉMĂ RELATIVE LA LUCRĂRILE NOÏ FĂCUTE ÎN STRĂINĂTATE; VA CONȚINE DE ASEMENEA BIOGRAFIA ÓMENILOR ILUȘTRI ȘI LUCRĂRILE FĂCUTE DE ROMÂNĬ ÎN STRĂINĂTATE SAŬ PUBLICATE ÎN STRĂINĂTATE DESPRE ROMÂNIA.

PREȚUL ABONAMENTULUI ANUAL: 25 LEI IN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE.

Prix de l'abonnement annuel: 25 Fr. pour le pays et pour l'étranger.

BUCURESCI
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE CAROL GÖBL
Furnisor al Curțiĭ Regale
16, STRADA DOAMNEI, 16
1897

et schistes amphiboliques (*amphibolites supérieures*) à épidote, zoïsite ou chlorite passant à différentes variétés de schistes chloriteux. Certains schistes chloriteux, sériciteux, talqueux et graphiteux, et des calcaires cristallins compactes ou schisteux généralement intercalés dans les roches citées ci-dessus. Tout l'ensemble des roches amphiboliques à épidote, etc., et les schistes chloriteux nous les comprenons sous le nom commun de *roches* et *schistes verts*.

Quoique les recherches détaillées dans la zone centrale ne soient qu'à leurs débuts sur le versant roumain, nous croyons toutefois pouvoir faire la remarque que les roches du second groupe ne sont pas complètement concordantes avec celles du premier (1), fait qui ne serait nullement étonnant, vu la différence de structure entre les deux groupes et le caractère parfois franchement détritique que présentent certaines roches du second groupe sous le microscope. D'accord d'ailleurs avec M de Inkey, nous croyons qu'elles sont probablement paléozoïques, appartenant alors certainement à un étage inférieur. Les roches du premier groupe sont indiscutablement archaïques.

Nous n'avons nullement la prétention d'avoir présenté ici une classification définitive pour les roches cristallines de la zone centrale; la nécessité de grouper les roches cristallines actuellement connues, d'une manière peu compliquée, tenant compte de leur structure et de leur disposition stratigraphique, ainsi que le fait que nous rangeons une partie des phyllites dans le paléozoïque et que nous abandonnons le premier groupe de M. de Inkey, nous ont dicté cette classification. Elle est au fond basée sur les mêmes principes que les deux plus haut citées. Nous l'avançons naturellement sous toute réserve, laissant à des travaux ultérieurs le soin de la compléter ou de la modifier.

ASUPRA BARREMIANULUI DIN VALEA DAMBOVICIÓREI

DE

I. SIMIONESCU.

O privire asupra hărțeĭ geologice a munților noștri, ne învață a cunósce contrastul de conformațiune a celor două ramurĭ, ce despart România de Transilvania.

Intrând în Moldova, Carpațiĭ aŭ o direcțiune NW—SE. Cam în dreptul Milcovuluĭ fac o mare îndoitură, schimbându-șĭ drumul aprópe de la Est spre Vest.

(1) G. Munteanu-Murgoci. Structure géologique des montagnes Muntin et Urde. Communiqué à la *Soc. sc. phys.* de Bucarest. Décembre, 1896.

«Gresia carpatică» cu diferitele sale zone, îĭ constitue în tótă Moldova, pentru ca la o mică distanță după locul curbătureĭ, să se ascundă rînd pe rînd de la suprafață. De aicĭ înainte șisturile cristaline și formațiunile secundare prepondereză.

Linia saŭ maĭ bine ḑis, zona de despărțire între aceste două părțĭ deosebite chiar din punctul de vedere productiv, e ocupată de o limbă de pămînt, prin care Dâmboviciόra și-a săpat un adevĕrat cañon, ce-ĭ slujesce drept albie.

Zona de despărțire, mărginită către Est de masivul cristalin al munteluĭ Leota, iar la Vest de cel-l'alt mare masiv cristalin al munților Făgărașuluĭ, este considerată ca sfîrșitul către Sud a munților Perșanĭ, ce se întind spre Nord până aprópe de masa vulcanică a Hargiteĭ (1).

Tectonica loculuĭ acestuia presintă un interes deosebit, dându ne un exemplu de dislocațiunile, ce aŭ luat parte la formarea cateneĭ muntóse, Se pare că, partea din șisturile cristaline, ce unea odată muntele Leota de munțiĭ Păpușa și Boteanu, a căḑut în adîncime, trăgênd cu sine și paturile, ce îĭ eraŭ superpuse (2).

Păturile sedimentare de aicĭ sunt de maĭ multe soiurĭ Intinderea cea maĭ mare o aŭ nisce calcarurĭ albe gălbuĭ, une-orĭ roșietice, considerate ca jurasice.

In al doilea rang vin marnele neocomice; numaĭ icĭ și colo se vĕd urmele unor conglomerate însemnate ca cretacice pe harta geologică a biurouluĭ geologic (3).

Pentru explicarea chipuluĭ de așezare a acestor diferite rocĭ în raport unele cu altele, luându-le cu vîrstele arătate (ceea-ce însă nu e tocmaĭ hotărît), e indispensabil de presupus nu numaĭ dislocațiunĭ verticale, ci și răsturnărĭ din ordinea normală în urma mișcărilor tangențiale. Căcĭ cum alt-fel s'ar putea lămuri așeḑarea marnelor neocomice sub calcarul luat ca jurasic (Valea Mureĭ, Dealul Sassuluĭ, Valea Cheiĭ) și cum conglomeratul, însemnat pe harta biurouluĭ geologic ca cretacic, se întîlnesce concordant până aprópe de vîrful Petreĭ Craiuluĭ (la spărtura Covacĭ)?

Conformația reliefuluĭ e dată de alcătuirea soluluĭ. In o parte forma regulată, cu înclinare ușóră a munților formațĭ din șisturĭ cristaline; în altă parte predominantul massiv al Petreĭ Craiuluĭ, cu crésta neregulată, cu păreţiĭ ruptĭ și în parte goĭ; în mijloc se întind ridicăturile micĭ formate din marne ușor distructibile, avênd drept formă acea a uneĭ bolte lățite. In mic, privelíștea amintesce, pe acea ce o are cine-va înainte, a-

(1) Ed. Sues Antlitz der Erde vol. I, p. 615.

(2) In o conferență asupra escursiuniĭ făcută în munțiĭ Românieĭ, *Prof. Fr. Toula*, ș-a exprimat și d-sa părerea, că în acéstă regiune ar exista dislocațiunĭ.

(3) *Hauer și Stache* consideră conglomeratul de pe Piatra Craiuluĭ probabil ca jurassic (Geologie Siebenbürgen, s p. 160).

flându-se în regiunea depositelor terțiare, cuprinse între masivul cristalin al Bohemieĭ și lanțul de munțĭ formațĭ din calcarul triasuluĭ Alpin.

Din punctul de vedere paleontologic; nu tóte depositele aŭ aceeașĭ importanță. Dintre ele numaĭ marnele sunt bogate în fosile.

Vîrsta lor adevĕrată a fost enunțată de Prof. Gr. Ștefănescu (1). Câțĭ-va anĭ maĭ târziŭ apăru în «Anuarul biurouluĭ geologic» un studiŭ paleontologic a luĭ *Herbich* asupra fauneĭ acestor marne. Din nefericire, determinările, și maĭ ales figurile, eraŭ făcute în așa chip, că nu se putea trage nicĭ un folos din ele. *Haug* și prof. *Kilian* în Francia (2), prof. *Cobâlcescu* la noĭ (3), s'aŭ încercat să lămuréscă ceva din amestecul fară ordine. La un resultat sigur n'a ajuns de cât prof. V. Uhlig, după ce a examinat însășĭ originalele, ce se găsesc în museul din Cluj. Lista publicată de deosebitul cunoscător al fauneĭ neocomice, l'a dus la conclusia (4) că fauna barremiană este fórte bine represintată în aceste marne.

Voiŭ da aicĭ lista *formelor barremiene* adunate de mine în vara trecută și determinate prealabil în institutul paleontologic al Universitățiĭ din Viena.

Belemnites beskidensis Uhl. W. F.
» pistiliformis Blv.
» minaret Rasp. W. F.
» cf. semicanaliculatum Blv.
* » sp. indet. (polygonalis in Herbich).
\+ Nautilus neocomensis Orb. F.
» pseudo-elegans Orb.
» bifurcatus Oost. W. P. F.
\+ Phyloceras infundibulum Orb. W. P. F.
\+ » ladinum Uhl. P. F.
\+ » Tethys Orb. W. F.
» Ernesti Uhl. W.
\+ Lytoceras subfimbriatum Orb W. P.
\+ » densifimbriatum Uhl. F.
» strangulatum Orb.

(1) Spre ușurarea comparațieĭ și spre economia de spațiŭ voiŭ întrebuința următórele semne:
\+ pentru formele din lista d-luĭ Uhiig, carĭ aŭ fost găsite și de mine.
* » » citate de Uhlig.
W p. formele comune cu barremianul din Wernsdorf.
P. pentru » » » » » Alpiĭ Tyrolicĭ.
F. » » » » » » Montagne de Lure (Francia de Sud).

---

(1) Anuarul biurouluĭ geologic, 1884.
(2) Annuaire geologique universel 1888.
(3) Archiva societățiĭ literare și sciințifice din Iașĭ, vol. I.
(4) Iahrbuch der k. k. geol. Reichanstatt 1891.

+ Lytoceras crebrisulcatum Uhl. W. F. P.
+ » Phestus Math, W. F. P.
+ » anisoptychum Uhl. F.
Costidiscus Rakusi Uhl. W. P.
» cf. Grebeniamus Tietze.
Hamulina fumisugium Hoh. W.
» Haueri Hoh. W. F.
» acuarius Uhl W.
Ptychoceras Puzosi Orb.
Anisoceras sp.
Desmoceras strettosoma Uhl. W. P.
+ » dificile Orb. W. F. P.
+ » cassidoides Uhl. V. P.
+ » cassida Orb. F. P.
» Melchioris Tietze W. F. P.
» Liptoviense Zeuschn. W.
* » Carrierianum Orb.? W.
Amaltheus sp.
+ Silesites Seranonis Orb. W. P.
+ » Vulpes Coq W. F. P.
Holcodiscus cf. Seunesi Kil.
» Van den Heckei Orb. F.
+ » Castaldi Orb. W. F.
» cf. Caillandi Orb.
» Morleti Kil. F.
» diverse-costatus Coq
Pulchelia Sauvageani Hérmite
» compressissima Orb.
» cf. pulchella Orb. F.
Crioceras Emerici Orb. F. W. P.
» Trinodosum Orb. W. P.
Leptoceras Studeri Oost.
» Beyrichi Karst. W. F.
» n. sp. ind.
Ancyloceras furcatum Orb.
» Thiollierei Ast.
+ Heteroceras obliquatum Orb.
» Leenhardi Kil. F.
» cf. Tardieni Kil. F. P.
Helicoceras sp.
Aphorais obtusa P. et C.
Pleurotomaria Dupiniana Orb.
Pholandomya barremensis Math. P. F.

Pecten sp.
Astarte sp.
Neaera sp.
Arca sp.
Nucula sp.
Terebratula Moutoniana Orb.
» cf. Dutempleana Orb.
Rhynconella Dolfussii Kil. F.

Afară de aceste, se găsesc câte-va forme proprii horizontelor inferióre, care însă fie că sunt rĕŭ păstrate, fie că nu aŭ fost găsite de cât în nisce blocurĭ a căror provenienţă nu se putea hotărî, nu pot fi luate acum în consideraţiune.

Lămurirea acesteĭ chestiunĭ, precum şi studiul maĭ apropiat al tectoniceĭ voĭ încerca să-l fac în o altă escursiune din vara acésta.

Afară, însă, de formele maĭ sus enumerate, se maĭ găsesc şi altele — al căror numĕr nu este mic — ce par a fi propriĭ depositelor acestora. Descripţia lor sper să o daŭ în o lucrare maĭ detailată.

Fauna barremiană, în amănunţimea eĭ, nu se cunoasce de cât de la lucrarea clasică a prof. *V. Uhlig* (1). Studiul săŭ nu se restrînge numaĭ asupra formelor, ce se întîlnesc în Silesia, ci multe din formele din Sudul Francieĭ, indicate de D'Orbigny numaĭ prin câte-va cuvinte, aŭ fost perfect studiate. Drumul arătat de *Uhlig* a fost urmat în Francia.

W. Kilian (2) a arătat că horizontul numit «*barremian*» ocupă un loc propriŭ, coprins între Hauterevian şi Aptian. De atuncĭ, din tóte părţile s'a adus la cunoştinţă presenţa acestuĭ sistem de păturĭ.

Sayn a descris fauna barremiană din Djebel-Ouah (Algeria); *Haug* pe acea din Alpiĭ Tyrolicĭ (Puez Alpen); *Nicklès* în aniĭ din urmă a îmbogăţit literatura cu lucrarea sa încă neterminată asupra Sudestuluĭ Spanieĭ; după *Karsten*, în anul acesta *Gerhardt* (3) a dat la ivélă un studiŭ asupra barremianuluĭ din Columbia, descriind forme, ce sunt în mare parte comune cu formele din Francia şi acele din Silesia. Avênd un material de comparat aşa de avut, sarcina mea devine destul de uşóră.

Cea maĭ mare parte din formele cuprinse în lista de maĭ sus, sunt identice cu cele din Nordul Carpaţilor şi cu formele enumerate de *Kilian* în Sudul Francieĭ. Ambele nivelurĭ deosebite de acest din urma geolog să întîlnesc în valea Dâmbovicióreĭ.

Holcodiscus Gastaldi, *Crioceras Emerici*, *Pulchellia*, corespund niveluluĭ inferior de Combe-Petite; iar *Heteroceras*, *Silesites seranonis* represintă nivelul superior de Morteiron.

(1 *Uhlig Victor.* Die Cephalapoden-Fauna der Wernsdorfer Schichten. Denkschrift der k. Akad. in Wien Bd. 46 1883.

(2) *W. Kilian*, Montagne de Lure, 1889.

(3) Neues Iahrbuch des Mineralogie, Geol. u. Paleont Beilageband 1897.

Ceea ce e însă curios, e lipsa complectă a genuluĭ *Macroscophites* una din fosilele tipice ale acestuĭ horizont, pe când *Desmoceras difficile* se întîlnesce în mare numěr. De remarcat e presența unor forme, a căror loc de desvoltare pare a fi fost în vestul Europeĭ saŭ în Columbia.

Pulchellia Sauvageani e comună barremianuluĭ din România, aceluĭ din Djebel Ouah orĭ din Spania. *Pulchellia compressissima, Leptoceras Beyrichi* sunt forme comune cu Columbia.

In ce privesce caracterul lithologic, depositele din valea Dâmbovicióreĭ aŭ o mare aseměnare cu acele din Alpiĭ tirolici. Faciul de calcar silicios al acesteĭ din urmă localitățĭ a fost considerat ca propriŭ al acesteĭ regiunĭ fără pereche în altă parte a provinciilor mediterane (1). Câte-va analise, datorite prieteniei D-luĭ dr. *L. Spendiarof*, aŭ arătat că numirea de marnă nu e tocmaĭ potrivită pentru petrele din localitatea studiată. Argila nu intră de cât în al doilea loc, preponderența avênd'o calcarul și silicia (5,88% argilă; 12,86%=partea silicicósă; 46,48% calcarul).

Chiar și starea de păstrare a fosilelor e identică cu acea din Gardenazza, după cum am avut ocasie să mě conving, comparând formele, ce se găsesc în institutele de pe lângă Universitatea din Viena.

Ca încheiere pot da următórele caractere: *După formă, neocomul din Valea Dâmbovicióreĭ este desvoltat după tipul mediteranean.*

Din el, numaĭ horisontul cel maĭ superior barremianul este arătat cu siguranță de formele numerόse, ce se întîlnesc.

Desmoceras difficile, Holeodiscus Gastaldi, Crioceras Emericĭ, Fulchellia, Silesites represintă ambele nivelurĭ din Francia.

Lithologic, depositele sunt desvoltate după faciul calcaro-silicios. Orĭ unde păturile es la ivélă, sunt dedesuptul calcaruluĭ considerat ca jurrassic. Dacă așeḑarea lor este luată drept normală, vîrsta ce li se atribue, nu pare a fi cea adevărată, cu atât maĭ mult, cu cât la spărtura Covacĭ pe cóstele petreĭ Craiuluĭ, se póte urmări minunat de bine concordanța conglomeratelor luate drept cretacice superióre (2).

(1) *E. Haug.* Die Geoog. Verhältnisse der neocomablagerungen der Puezalpe. Iahrbuch der geol. Reichanstalt 1887 p. 280.

(2) In Cariera de pe délul Sassuluĭ, între alte rěŭ păstrate fossile, am găsit și un fragment, ce aduce aminte mult forma instructivă a uneĭ *Requienii*. Nimic sigur nu pot basa pe o asemenea fossilă. In orĭ-ce cas vîrsta jurasică cere nu numaĭ dovezi paleontologice ci și esplicarea disturbăreĭ ordineĭ normale de așezare a păturilor, pe când dacă aceste calcarurĭ se consideră ca *Aptiane* (în sensul luĭ Kilian) păturile aŭ stat la locul lor de când apa le-a părăsit. Vorbele însă nu ajută la nimic. Hotărîrea va da-o însășĭ petrele, dacă vor fi întrebate cu insistență.